

SABIR

Prof. Dr. Mustafa TEMİZ

09.05.2015

“Bir de gömleğinin üzerinde yalandan bir kan getirmişlerdi. Babaları dedi ki: “Hayır! Nefisleriniz aldatmış da size bir iş yaptırmış! Artık bana güzel bir **sabir** gerekiyor. Bu anlattıklarınıza karşılık yardımına sığılacak olan ancak Allah’tır.”

Yusuf Sûresi, âyet 18

“Çâresiz biz sizi biraz **korku**, biraz **açlık**, biraz da **mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme** ile **imtihan** edeceğiz. Müjdele o sabredenleri!”

Bakara Sûresi, âyet 155

“Muhakkak siz, mallarınız ve canlarınız hususunda **imtihan** olunacaksınız. Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve Allah’a ortak koşanlardan size eziyet verici birçok söz işiteceksiniz. Eğer **sabreder** ve Allah’tan gereği gibi korkarsanız, şüphesiz işte bu azmi gerektiren işlerdendir.”

Âli İmran Sûresi, âyet 186

“İşte bunlar gayb haberlerindedir. Bunları sana vahiyle bildiriyoruz. Bundan önce bunları ne sen bilirdin, ne de kavmin. O hâlde sabret, âkıbet muhakkak muttâkilerindir.

Hud Sûresi, âyet 49

“İşte onlar var ya, Rab’lerinden, mağfiretler ve rahmet onlarıdır. İşte hidâyete erenler de onlardır.”

Bakara Sûresi, âyet 157

Giriş

Sabır, **acıya** katlanmak, **zorluğa**, **haksızlığa** ve başa gelen **üzücü** olaylara **dayanmak** ve **karşı koymaktır**.

Böyle sabrı gerektiren olaylarla karşılaşan sabırlı insanlar, **bütün bunların Allah’tan (CC) geldiğinin bilinci içindedirler**, Allah’a (CC) inancın ve tevekkülün verdiği dayanıklılık ve güç içinde her türlü sıkıntıya isyan etmeden katlanırlar.

Sabrın İncelikleri

Sabır, her rahatlığın ve her başarının anahtarıdır, darlığın ve sıkıntının geçmesi için, “Rab’binin hüküm vermesi için sabret...”¹“ diyen Allah’ın (CC) yardımını **çeken sebeplerin birincisidir**.

¹ Kalem Sûresi, âyet 48:

Çünkü sabır (Es Sabûr), Allah'ın (CC) sıfat isimlerinden birisidir. *İnsanda ortaya çıkan sabır*, O'nun Es Sabûr isminin insandaki tecellisidir.

Bu sebepten, *Allah (CC) sabredenlerin dostu ve velîsidir.*

Bâzı sıkıntılar vardır ki, kulun irâde ve gücünü aşmaktadır. Böyle felâketler başa geldiğinde, *heyecana kapılmadan* ve şikâyet etmeden *takdir-i ilâhiye râzı olup sabretmek mü'minlerin özelliklerindedir.*

Nitekim Allah (CC), Kur'ân'ı Kerîm'de sabr-ı cemîli (güzel sabırı) emretmektedir². Peygamberimiz (SAV) Efendimiz, Sabr-ı cemîli, "*Şikâyet edilmeyen sabırdır.*" diye târif etmişlerdir.

Aslında, *elden bir şey geldiği zamanlarda sabırlılık*, gelmediği zamanlarda ise, *sabırsızlık göstermenin bir faydası yoktur ve lüzumsuz bir harekettir.*

Peygamberimiz (SAV) Efendimiz, "*Sabır, acı bir olayın yaptığı sarsıntıya karşı ilk anda gösterilen tahammüldür*³." sözüyle, bir felâketle ilk karşılaşıldığı zamandaki sabrın **önemi** vurgulamıştır.

Huzûru bulmak için **sabır**, vazgeçilemezler arasındadır.

Sabırsız insanlar, her zaman darlık içinde bulunurlar. *Bunların olaylar karşısında dayanırlıkları yoktur.* Bunlar öyle bir ruh yapısına sâhiptirler ki, *her şeyi isterler fakat her şeyden de rahatsızlık duyarlar.*

Sabırsızlar, *rahatlık zamanlarında*, bu huzur ve rahatlıkların kıymetini bilmekten âcizdirler. Bunların gözleri, *rahatlık anlarında dâimâ başkaları üzerindedir.*

Sabırsızlar, *az bir yokluk karşısında feryadı basarlar*, dünyâ ve hayâtın özünün değişim olduğunu bilemezler ya da *bilseler bile kendilerini bu gerçeklere hazırlamamışlardır.*

Bir darlık ve sıkıntıya düşmüş olanlarla dünyâ ve hayâtın gerçeğini bilenler, "*hayır ve şerrin Allah'tan (CC) geldiği*" inancı içinde *bütün ümitlerini Allah'a (CC) bağlayarak* birer imtihan sebebi olan* bu sıkıntılarının^a *bu inanç içinde geçeceğine*, Allah'ın (CC) rahmetinin böyle inanç içindeki temiz kalpler üzerine ineceğine inanırlar^{b,ü}.

² Yusuf Sûresi, âyet 18: '*Bir de gömleğinin üzerinde yalandan bir kan getirmişlerdi. Babaları dedi ki: "Hayır! Nefisleriniz aldatmış da size bir iş yaptırmış! Artık bana güzel bir sabır gerekiyor. Bu anlatıklarınıza karşılık yardıma sığınacak olan ancak Allah'tır."*'

³ Buhârî, Cenâiz, 32.

* **Bakara Sûresi, âyet 155:** "*Çâresiz biz sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Müjdele o sabredenleri!*"

^a **Âli İmran Sûresi, âyet 186:** "*Muhakkak siz, mallarınız ve canlarınız hususunda imtihan olunacaksınız. Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve Allah'a ortak koşanlardan size eziyet verici birçok söz işiteceksiniz. Eğer sabredersiniz ve Allah'tan gereği gibi korkarsanız, şüphesiz işte bu azmi gerektiren işlerdendir.*"

^b **Hud Sûresi, âyet 49:** "*İşte bunlar gayb haberlerindedir. Bunları sana vahiyle bildiriyoruz. Bundan önce bunları ne sen bilirdin, ne de kavmin... O hâlde sabret, âkibet muhakkak muttâkilerindir.*"

^ü **Bakara Sûresi, âyet 157:** "*İşte onlar var ya, Rab'lerinden, mağfiretler ve rahmet onlarıdır. İşte hidâyete erenler de onlardır.*"

Sabrın bu güzel sonuçlarından dolayı, *insan kendini sabra alıştırmalı*, sabrın sonucunun güzel olduğu / olacağı gerçeğine inandırmalı ve *bu inancı bir alışkanlık hâline getirerek* kendini ruhî baskıdan uzak tutmaya çalışmalıdır. Atalarımız, sabrı kolaylaştırmak, acıyı def etmek için, “*Sabrın sonu selâmettir.*” diyerek ve *güzeli hayal edip* kendilerini *güzele şartlandırarak* bu gerçeği perçinlemişlerdir⁴.

Unutmamalıdır ki, *bütün bu gayretlerin temelinde Allah’a (CC) olan güven* ve *O’nun rahmetine*⁴ olan *ümit* vardır. Böyle bir *inanç* ise, *Allah’ın (CC) “Allah’tan (CC) sabır ve namazla yardım isteyiniz*”⁵.” âyetinin sırrına dayanır.

Bir kudsi hadiste:

“*Ey insanoğlu! Biliniz ki, ben sizi boşuna yaratmadım. Yaptıklarınızdan habersiz de değilim.*”

“*Sizler katımdaki büyük nîmetlere ve ebedî saâdete, benim rızâmı kazanmak yolunda hoşlanmadığınız ağır şartlara sabretmekle ancak ulaşabilirsiniz.*”

“*O hâlde bana ibâdet etme husûsunda göstereceğiniz sabır, bana isyandan ötürü çekeceğiniz azaptan daha kolaydır. Dünyâ’da zulmü terk etmeniz de, Âhret’teki azâba katlanmaktan size daha kolaydır.*” denmektedir.

Haksızlık Karşısında Susmamak

‘*Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır.*’ diyorlar.

Mahkûmiyete, meskenete ve zillete râzı olmak, *haksız tecâvüzlere, insan haysiyetine gölge düşürecek saldırılara katlanmak* ve bunlara ses çıkarmamak sabır değildir.

Çünkü meşrû olmayan şeylere karşı *sabretmek caiz değildir*. Bunlara karşı kararlı olmak ve bunlarla mücâdele etmek gerekir.

İnsanın kendi *gücü ve irâdesiyle kaldırabileceği kötülüklere katlanması* ya da karşılayabileceği ihtiyaçları karşısında gevşemesi sabır değil, *âcizlik ve tembelliktir*.

Peygamberimiz (SAV) Efendimiz, “*Ya Rab’bi! Âcizlikten ve tembellikten sana sığınırım*”⁶.” diye duâ etmiştir.

Peygamberimiz (SAV) Efendimiz, her şeyden önce Allah’a (CC) sığınmaya *neden tembellikten başlamıştır?*

⁴ Sayfa sonlarındaki pdf uzantılı koyu mâvi kaynaklar tıkladığında, pdf uzantılı ilgili yazıya internette ânında ulaşılabilir.

⁴ Temiz, M., *Rahmet Ve Zulmetin Bilimsel Açıklaması Ve Sonuçları, Rahmet Ve Âfet Bulutları, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.com/bilim/RAHMET%20VE%20ZULMETİN%20BİLİMSEL%20AÇIKLAMASI%20VE%20SONUÇLARI.pdf> YA DA <http://mtemiz.com/bilim/RAHMET%20VE%20ZULMETİN%20BİLİMSEL%20AÇIKLAMASI%20VE%20SONUÇLARI.docx> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/RAHMET%20VE%20ZULMETİN%20BİLİMSEL%20AÇIKLAMASI%20VE%20SONUÇLARI.pdf> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/RAHMET%20VE%20ZULMETİN%20BİLİMSEL%20AÇIKLAMASI%20VE%20SONUÇLARI.docx>, En Son Erişim Tarihi: 07.01.2015.*

⁵ Bakara Sûresi, âyet 45.

⁶ Buhârî, Cihad, 25.

Bugün bilimin verilerinden de biliyoruz ki **tembellik**, zekâyı zayıflatarak (kõrleterek) **bunamayı** hızlandırmaktadır.

Almanya’da Erlangen Üniversite’sinde tıp psikolojisi öğretim üyesi ve araştırmacısı *Siegfried Lehr*’in bilimsel araştırma bulgularına göre, *çalışmayan ve tembel tembel vakit geçiren kişilerin zekâ gücününün azaldığı*, buna karşılık çalışıp herhangi bir şey üzerinde fa-alîyet göstermenin zekânın gelişmesi üzerinde çok olumlu etkiler meydana getirdiği anlaşılmıştır^{7,8}.

Mü’minler, çoğu kere sınıf inandıkları için Allah (CC) düşmanlarının zulüm ve kötülüklerine hedef olurlar; *çeşitli işkencelere uğrayarak onlarla savaşmak zorunda kalırlar*. İşte bu durumlarda **sabır**, mü’minin güç kaynağı, îmanlarının **koruyucusu** olur.

Firavun, Hz. Mûsâ (AS)’a ve inananlara eziyet etmek isteyince onlar:

“*Ey Rab ’bimiz, üzerimize sabır yağdır ve bizi Müslüman olarak öldür*”⁹.” diye duâ etmişlerdir.

Sevgili Peygamberimiz (SAV) Efendimiz’in ve ilk Müslümanların, yapılan işkence ve eziyetlere *nasıl sabır ve tahammül gösterdikleri bilinen bir husustur*.

İbâdetlerin nefsimize ağır gelen yönleri de sabırla hafiflemektedir. Böylece, huzur içinde günde beş vakit namaz kılar, sıcak yaz günlerinde hiç bir sıkıntı duymadan oruç tutar, başka ibâdetler ve ahlâkî davranışlarda bulunuruz.

Çoğu zaman insanoğlu nefesine uyar; Allah’ın (CC) emirlerine uyup yasaklarından kaçınmak ona zor gelir, *nefse hoş gelen fenâ arzularını tatmin etmek ister*, iyilik ve fâzletlerden kaçınır.

Meselâ; bir kimseye parasını eğlence ve zevkleri için harcamak, *bir yoksula vermekten daha hoş olabilir*. Bir çocuk için oyun oynamak, *ders çalışmaktan daha ilgi çekici görünür*, gezip tozmak, ders çalışmaya tercih edilir.

İşte bu gibi durumlarda, insanın, kendisine zor gelse bile, iyi olanı, faydalı olanı seçmesi, *sabır ve tahammülle onu yerine getirmeye çalışması*, onun geleceği için, çok güzel bir davranıştır.

Ayrıca, insanlar hayat boyunca bolluk veyâ yokluk içinde kalabilir, sağlıklı iken hastalanır; sel, deprem, yangın gibi, felâketlerle karşılaşabilirler. *Bütün bu durumlarda insanın en büyük dayanağı sabırdır*.

Aksine davranış, insanı Allah’a (CC) isyâna ve nankörlüğe sürükleyebilir. Allah (CC) bu konuda şöyle buyurmuştur:

⁷ Anonim, **Tembellik Zekâyı Kõreltiyor**, Alındığı Elektronik İnternet Adresi, <http://celalbuyuk.blogcu.com/etiket/Siegfried%20Lehr>, En Son Erişim Tarihi: 8.08.2011.

⁸ Gençbeyin, **Tembellik Zekâyı Kõreltiyor!**
http://www.donusumkonagi.net/makale.asp?id=6672&baslik=tembellikzekayi_koreltiyor/

⁹ Âraf Sûresi, âyet 126.

Son Sözüümüz:

Yusuf Sûresi'nin 90. âyetinde, “*Doğrusu kim Allah'tan korkar ve düştüğü felâkete **sabrederse**; muhakkak ki, Allah iyilik edenlerin mükâfatını boşa çıkarmaz¹⁰.*” buyrulmuştur.

Belâ ve musîbetlere sabır gösterenlerin en büyük örnekleri, peygamberlerdir. Çünkü onlar, bütün güçlükleri hep **sabırla** karşılamışlardır.

Dileğimiz odur ki, Allah'tan (CC) hep *güzellikler isteyip* belâlarından yine Allah'a (C-C) sığınalım. Ama ister istemez belâ ve musîbetlere mâruz kalırsak, Allah'ın (CC) “*belâ ve musîbetlerine çok **sabreden** ve nîmetlerine çok **şükreden**¹¹*” kullarından olalım ve bunun için de “*Yâ Rab'bi, Seni zikreden zâkir, nîmetlerine şükreden şâkir kullarından eyle!*”¹² duâsını dilimizden **düşürmeyelim**.

---

¹⁰ Yusuf Sûresi, âyet 90.

¹¹ İbrâhim Sûresi, âyet 5.

¹² *Yazının yazarı, bu duâyı Muhterem Mehmed Zahit Kotku Hazretleri'nden öğrenmiştir.*